

Da Lille Madsens hus blæste væk

Af Jakob Martin Strid
Gyldendal 2008

Mary Fonden

Skab læseglæde

Vi anbefaler, at I arbejder med bogen over tre uger. Læsegruppen mødes to gange om ugen. Tre af gangene læser I bogen. Hver læsning er forskellig – se ”Huskersedler til oplæsning” i faghæftet.

Boghæftet er til inspiration. Vær opmærksom på børnegruppens nysgerrighed og energi ift. den enkelte bog. Styrk dialogen med børnene, og lav aktiviteter, som bygger videre på deres interesser. Bogen danner afsæt for samtalen, men må aldrig være en begrænsning for dialogen.

Før I går i gang med at læse

Nogle børn har brug for at spore sig ind på bogen, inden I åbner den. Det kan I gøre, ved at de møder og bruger bøgernes ord og begreber gennem sanselige aktiviteter og dialog.

- Gå op på Ben-Brækker-Bjerget/en bakke – gerne en dag, hvor det blæser. Indled en samtale om vejrfænomener
- Hav en legetøjsmus på besøg, som hver dag gemmer sig et nyt sted. Fx i køleskabet, i en madkasse, i en gummistøvle, på hylden, under bordet osv.

Sprogstrategi

Stil åbne spørgsmål, fx hvem, hvad, hvor, hvorfor, hvordan i dialogen om bogen, og vent på barnets svar. Giv tid til fordybelse i illustrationen og situationen, og giv plads til børnenes spørgsmål.

Bogen er velegnet til at sætte ord på følelser og fremme den sociale og emotionelle udvikling.

Gode ord

De gode ord er karakteriseret ved, at de kan konkretiseres, visualiseres og/eller dramatiseres. Begynd altid med at spørge børnene, om nogen af dem kender ordet og kan fortælle eller vise, hvad det betyder. Arbejd med de gode ord i alle tre bogsamtaler. Variér ved, at børnene anden og tredje gang skiftes til at forklare ordene.

1. Frygtelig

Se på illustrationerne. Hvordan kan man se, at stormen er frygtelig? Find videoklip, og lyt til lyden af regnvejr, blæsevejr, stormvejr m.m.

2. Hev, rev, ruskede

Sid rundt om et lagen/tæppe og riv, hiv, rusk i det. Variér i styrke. Tal om ligheder og forskelle. Ordene betyder næsten det samme. De er synonymmer.

3. Alleryderst

Konkretisér ordet ved at stille ting forskellige steder på et bord. Er alleryderst mere eller mindre end yderst? Brug ordet i hverdagen. Hvem sidder alleryderst på bænken?

4. Slugten

Brug illustrationen, eller visualisér ved at tegne bjerge og dale/slugter.

5. Ben-Brækker-Bjerget

Hvorfor mon det hedder sådan? Lad børnene bidrage med deres erfaringer med brækkede lemmer.

6. Besluttede

Dramatisér ordet. "Jeg beslutter, at vi ..." Lad også børnene beslutte noget.

7. Præcis

Synonymet er fx "lige nøjagtig". Konkretisér ordet ved at lade børnene kaste små bolde i en spand. Hvem rammer "lige præcist", og hvem rammer ved siden af?

8. Enige om

Konkretisér ordet. Hvad kan børnene blive enige om?

9. Modig

Hvad er antonymet til modig? Hvorfor var mændene modige?

10. Digt

Konkretisér ordet. Læs et digt fx: "I natten mørk og himlen så blå, er du den stjerne, jeg tænker på".

Spørgsmål til bogsamtale

Bogen er afsæt for samtalen, men vær nysgerrig på, hvad der optager børnene, og lad samtalen følge deres interesser. Husk, at alle svar er rigtige svar, så gem gerne "nej" af vejen.

Start med helt åbne spørgsmål.

1. Var der noget, du godt kunne lide i bogen?
2. Var der noget, du ikke kunne lide i bogen?

Hvis der er brug for at hjælpe samtalen på vej, kan du spørge til mere konkrete ting. Nogle børn kan have brug for at pege på bogens illustrationer som svar på spørgsmål.

- Hvordan tror du, Lille Madsen havde det, da han sad på Ben-Brækker-Bjerget? Vær opmærksom på børnenes personlige og sociale kompetencer. Lad børnene bidrage med erfaringer, hvor de følte sig alene og om, hvordan de fik hjælp.
- Hvad tror du, Lille Madsen havde mest brug for på Ben-Brækker-Bjerget? Det kunne være, at han blev sulten? Eller havde han mest brug for sin lille hund at snakke med? Eller legetøj, så han ikke kedede sig?
- Hvad synes du, var den mest fjollede ting, de sendte til Lille Madsen?
- Hvad skulle vi sende til dig, hvis du sad deroppe?
- Hvilken af de tre muligheder for, at huset til sidst landede på sin gamle plads i byen igen, tror du var den rigtige?
- Madsen er et efternavn. Hvad er dit efternavn?

Samtale om illustrationer

- Find, og tal om musene.
- Kategoriser illustrationerne efter personer (mænd-kvinder), mad, legetøj, køkkenting... Lav fx lister med overskrifter og/eller symboler, og lad børnene nævne eller tegne de ting, de finder i bogen.
- Tæl fx, hvor mange gange generalen er med på illustrationerne.
- Lad børnene skiftes til at finde og nævne ordene for de ting, byens indbyggere laver til Lille Madsen. (Maja - grydelapper, smeden - hestesko, general Kaput - sabel, skomageren - sko, slagteren - pølse, blomsterhandleren - blomster, Mathias - bamse, Børge Vom - tuba, Villy - modelfly, Freddy Fedt - pølser, Åge Lidenskjalde - et digt).

Musikalske aktiviteter

- Syng: *Blæsten kan man ikke få at se.*
- Skriv selv en sang om Lille Madsen på melodien: *Skorstensfejeren gik en tur.* Fx: "1. Lille Madsens hus fløj væk ... 2. Det fløj op på bjergets top ... osv." Lad børnene digte med.
- Lav remsen: *Hjemme i min farmors hus, er der frygtelig mange mus om til: "Hjemme i hr. Madsens hus ..."*

Kreative aktiviteter

- Lad børnene folde et hus af et A4-ark. Skriv navneskilt på husets dør, fx barnets eget efternavn.
- Saml reklameaviser, og lad børnene klippe ting ud, som de kunne tænke sig at sende til Lille Madsen. Lim det på et papir til en fælles collage.
- Byg Lille Madsens hus af en stor papkasse.
- Klip medaljer til alle børn, og involvér alle i snakken om, hvad den enkelte er god til. Skriv stikord på medaljen, og overræk dem til hver enkelt.
- Byg en kanon af klodser, modellervoks eller papmaché.
- Skriv ordkort med børnenes efternavne som begyndende nysgerrighed overfor skriftsproget.

Ideer til leg

- Sammen med børnene kan I finde ting i børnehaven, som børnene kan genkende fra bogen, og fylde i en pose. Lad børnene på skift føle og gætte, hvad det er.
- Dramatisér bogen: Lille Madsen med hund, Maja, slagter, bager, general, fire modige mænd, borgmester. Slut af med at skåle i saftvand, og vis det gerne for hele børnehaven eller til et arrangement, hvor forældrene er med.
- Leg: Vi gætter vejret. Et barn får bind for øjnene og gætter vejret. Brug fx vifte og hårtørrer til blæst, forstøver til regn, rim fra fryseren til sne m.m.
- Lav et hejseværk til legepladsens tårn, hvor alle børn kan sende forsyninger til Lille Madsen eller til hinanden.

Bogklog

Bogklog er spørgsmål, der fungerer som oplæg til små samtaler, hvor I sætter fokus på forskellige sproglige aspekter ved bogens ord. Formålet er at bidrage til, at ordet lagres i børnenes ordforråd. Leg bogklog som afslutning på arbejdet med bogen.

1. I dag flyver jeg, i går ... jeg.
2. Er Madsen et fornavn eller et efternavn?
3. Hvad er antonymet til "lille"?
4. Hvad er et reb?
5. Hvad kan man med ét ord kalde skinke, brød, kartofler og sovs?
6. Det hedder en sko og mange ...
7. En tuba er et musikinstrument. Nævn to andre musikinstrumenter.
8. Børge er et fornavn. Nævn tre andre fornavne.
9. Hvad laver en digter?
10. Hvad fik de fire stærke mænd, Lille Madsen og hans hund?
11. Vis, hvordan man nyser.
12. Hvad betyder det, at sneen smelter?
13. Hvad er antonymet til "glad"?
14. Hvad betyder alleryderst?
15. Hvad er en harpun?
16. Hvad laver en borgmester?

LæseLeg derhjemme

Bed forældrene om sammen med børnene at finde en ting, som de vil sende til Lille Madsen. Hæng alles bidrag på en tøjsnor.

Bøger jeg kender-bog

1. Indsæt et lille udprint af bogforsiden
2. Giv bogen stjerner
3. Tegn en tegning

